

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoCsp/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219200300
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2219200300.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v spore žalobcu: R Collectors s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297, proti žalovanému: I. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. C. č. XXX, o zaplatenie 1.811,95 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č. k. 20Csp/12/2019 - 127 zo dňa 18. septembra 2020, v časti, v ktorej súd žalobu vo zvyšku zamietol (výrok II.) a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania, taktô

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa v napadnutej zamietajúcej časti žaloby (výrok II.) m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok v sume 893,20 eura a úrok vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do 20.12.2019, t. j. v sume 276,88 eura, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšnej časti zamietnutia žaloby napadnutý rozsudok súdu I. inštancie p o t v r d z u j e .

II. Žalobcovi s a p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) v rozsahu 66,78 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd I. inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd I. inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 1.811,95 eura, úroky 124,60 eura, poplatky 49,55 eura, úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom III. rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 26 %.

2. Rozsudok súd I. inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497, § 503 ods. 1, 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“), § 52 ods. 1 až 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 129/2010 Z. z.“), § 488, § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 OZ a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vecne argumentoval tým, že z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu (bankou) ako dodávateľom a žalovaným ako spotrebiteľom došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá spĺňa zákonné náležitosti v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z. Žalovaný vyčerpal úver a riadne ho nesplácal, preto banka pristúpila k jeho zosplatneniu (dojednanému v obchodných podmienkach) a následne svoju pohľadávku platne postúpila na žalobcu. Žaloba však nie je dôvodná v celom rozsahu. S ohľadom na ustanovenie § 503 ods. 1 ObZ, ktorým sa zmluva tiež riadi, má žalobca nárok na dojednaný

(zmluvný) úrok len do vzniku povinnosti vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, t. j. do času zosplatnenia úveru.

3. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 01.07.2000 sp. zn. 4 Obo 143/1998 uviedol, že „pri mimoriadnom zosplatnení úveru veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Nastupuje tak stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov, teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z.“ Obdobný právny záver vyplýva napr. i z rozhodnutí Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/238/2018, 24Co/51/2019 a 24Co/104/2019.

4. Žalobca má z uvedených dôvodov nárok len na zaplatenie zvyšku dlžnej istiny, zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia úveru (vyčísleného v zosplatnení), bankových poplatkov a úroku z omeškania, ktorý si uplatnil až od 23.01.2019 (nie odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru). Vo zvyšku súd žalobu zamietol ako nedôvodnú.

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd I. inštancie podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v spore úspešný v 63 %, (súd mu priznal 1.986,10 eura z uplatnených 3.147,16 eura), žalovaný potom v 37 %. Čistý úspech žalobcu predstavuje 26 % (63 % - 37 %); v tomto rozsahu má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému.

6. Proti rozsudku súdu I. inštancie podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd žalobu vo zvyšku zamietol (výrok II.) a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vrátil súdu I. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo aby prvoinštančný rozsudok zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie.

7. Žalobca nesúhlasil so záverom súdu I. inštancie, že mu nepatrí zmluvný úrok po zosplatnení. Uvedené tvrdenie podľa žalobcu odporuje zákonu a protiprávne zvýhodňuje protiprávne konanie spotrebiteľa. Takáto ochrana spotrebiteľa nielenže nie je primeraná, ale popiera všetky zásady civilného konania, predovšetkým rovnosť strán.

8. Žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cpd 2906/2000. Uviedol, že vo veciach problematiky uplatňovania zmluvných úrokov po zosplatnení je spornou otázkou časového ohraničenia, do ktorého môže veriteľ požadovať zmluvné úroky. Ústavný súd SR vykladá pojem zosplatnenia zánikom pôvodného záväzku, na ktorého miesto nastupuje záväzok úplne nový. Podľa žalobcu je takýto výklad úplne nesprávny, nakoľko zosplatnenie úveru spôsobuje len jedinou zmenu v záväzku, a to v lehote konečnej splatnosti a straty práva platiť v splátkach. Žiaden zákon neupravuje, že zosplatnenie úveru spôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. Práve z tohto dôvodu a logickosti výkladu Najvyššieho súdu ČR sa žalobca opiera aj o judikatúru tohto súdu.

9. Žalobca v odvolaní analyzoval inštitút vyhlásenia predčasného splnenia záväzku vo vzťahu k teórii práva o zmene a zániku záväzkov. Uviedol, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru je možné označiť rôznymi synonymami, pričom v právnej praxi sa často používa pojem „strata výhody splátok“. Z definície predčasného splatenia úveru a jeho synonymického označenia vyplýva, že predčasné vyhlásenie splatnosti úveru sa týka len zmeny v lehote splatnosti úveru a straty výhody splátok, nie však ostatných

dojednaných podmienok. Nejde tak o privatívnu nováciu celého záväzku. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 399/2005 zo dňa 13.12.2006.

10. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti, zaplatiť celý dlh jednorazovo v stanovený termín. Z tohto prejavu vôle žiadnym spôsobom nevyplýva, že veriteľ mení záväzok dlžníka v ostatných jeho právach a povinnosti. Je účelovo viazaný výlučne na termín splatenia a spôsobu splatenia úveru. Výklad zákona tým spôsobom, k akému dospel aj súd v prvostupňovom konaní, že vyhlásením predčasnej splatnosti zaniká záväzok v širšom rozsahu, t. j. aj čo do zmluvného úroku, sa neopiera tak o vyjadrenú vôľu veriteľa, o ustanovenia zákona o zmene záväzku, o ustanovenia zákona o zmluvách o úvere. Akýkoľvek iný výklad, než ten, že veriteľ zmenil záväzok čo do termínu splatnosti, nie však čo do ostatných podmienok úveru, je nesprávny.

11. Žalobca zdôraznil, že prvoinštančným súdom prezentovaná koncepcia stavia veriteľa v porovnaní s dlžníkom do nevýhodného postavenia. Nielenže veriteľ nemá v dispozícii vlastné finančné prostriedky z úveru, nakoľko ich dlžník zatiaľ nezaplatil, ale ani za toto obmedzenie nemôže poberať dohodnutý zákonný úrok. Žalobca upriamil pozornosť na ust. § 497 ObZ a konštatoval, že v uvedenom zákonom ustanovení sa neuvádza, že dlžník je povinný platiť úroky len do času splatnosti, ako si mylne vykladá súd nad rámec predmetného ustanovenia.

12. Žalobca ďalej poukázal na ust. § 2 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z., pričom uviedol, že zákonná dikcia jednoznačne definuje aký záväzok vyplýva žalovanému z uzatvorenej zmluvy o úvere, t. j. záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté finančné prostriedky, ako i zaplatiť úroky a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. V danom konaní bolo preukázané, že žalovaný zostáva dlžný, a teda je správny ten záver, že jeho záväzok doposiaľ nezanikol. Keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka, nemožno hovoriť o zániku akcesorického zmluvného úroku. Medzi pojmami splnenie záväzku a splatnosť záväzku je pritom markantný rozdiel. Splatenosť záväzku predstavuje len časový moment, v ktorom má nastať, ale pritom nemusí aj splnenie záväzku. V konaní bolo preukázané, že k splneniu záväzku nedošlo. Teda až splnením záväzku zaniká i akcesorický vzťah, nielen časovým bodom označujúcim moment, v ktorom dlžníkovi vznikla povinnosť dlh splatiť.

13. Z obsahu ust. § 503 ods. 3 ObZ nie je možné dospieť k takému záveru, že veriteľ nemá v prípade zosplatnenia úveru nárok na zmluvný úrok.

14. Žalobca poukázal na to, že zosplatnenie úveru je právom veriteľa jednostranne zmeniť termín splatnosti úveru z dôvodu, že dlžník poruší svoju povinnosť. Zosplatnenie úveru je tak následkom porušenia povinnosti dlžníka riadne a včas uhradiť splatnú časť úveru, čím dochádza k strate výhody úhrady úveru v splátkach a dlžník je povinný uhradiť celú výšku úveru jednorazovo a nie po častiach. Pokiaľ tak platí, že dlžník je povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivej splátke až do času jej riadneho splatenia, nie je dôvodný taký výklad, že v prípade zmeny splatnosti jednotlivej splátky (zosplatnenie úveru) povinnosť platiť zmluvný úrok až do času riadnej úhrady dlžnej sumy zanikla. Veriteľ zosplatnením úveru získava právo disponovať celou sumou požičaných peňazí, avšak s tým neodpadá jeho obmedzenie práva na dispozíciu s istinou úveru, nakoľko k takémuto odpadnutiu obmedzenia dôjde až celkovým splatením úveru. Výklad, ktorý odbreňuje dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol až absurdný, keďže privodením stavu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením v prípade, ak by povinnosť neporušil. Takýto výklad tak nie je prípustný. V zosplatnení úveru žalobcom totiž neboli započítané zmluvné úroky, ide len o dlžnú sumu do času zosplatnenia, ku ktorej bol pripočítaný zvyšok dlžnej istiny. Ad absurdum, v prípade nepoctivého dlžníka by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadze určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpismi regulovanej výške úrokovej sadzby a súd by zároveň takejto nepoctivosti poskytoval ochranu.

15. Žalobca zdôraznil, že súd I. inštancie pri svojom rozhodovaní nevzal do úvahy tú skutočnosť, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Súd tak de facto napriek uzatvorenej platnej zmluve o úvere rozhodol o

zániku zmluvnej podmienky v rozpore s platnou právnou úpravou, čím žalobcu bezdôvodne ukrátil o čas zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru. Ani sankčný úrok nie je kompenzáciou veriteľa za poskytnutie úveru. Zmluvný úrok je totiž odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Sankčný úrok nie je a nemôže byť kompenzáciou tejto ceny finančných prostriedkov. Pokiaľ pred časom vyhlásenia predčasného splatenia úveru v prípade omeškania dlžníka s úhradou je možné od neho požadovať tak zmluvný úrok, ako i úrok z omeškania, vzniká otázka, z akého dôvodu po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru sa zrazu súdu javí vzťah medzi dvoma úrokmi, zmluvným a zákonným z omeškania iný. Ide o totožné právne i skutkové situácie, ktoré nemožno posudzovať rozdielne.

16. Podľa žalobcu súd I. inštancie odmietnutím priznania zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Ak však zosplatením úveru dlžník získa nedôvodnú výhodu v tom, že nie je povinný platiť zmluvný úrok, hoci táto skutočnosť je následkom protiprávneho konania dlžníka, súd konal v rozpore s uvedenou právnou zásadou.

17. Žalobca poukázal na rozhodnutia NS ČR, ktoré nárok na zmluvný úrok po zosplatení úveru veriteľom priznávajú (napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 32 Cdo 3830/2014, sp. zn. 31 Cdo 2851/1999, sp. zn. 33 Cdo 113/2008). Taktiež poukázal na rozhodnutia slovenských odvolacích súdov (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/1/2018, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/22/2018, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/49/2018), ktoré podporujú jeho argumentáciu. Za rozhodujúce v danej veci označil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16.06.2020.

18. Žalovaný odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

19. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu I. inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je v podstatnej časti dôvodné, preto je potrebné rozsudok súdu I. inštancie v napadnutej časti čiastočne zmeniť a čiastočne potvrdiť.

20. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd I. inštancie rozhodol vo veci správne, keď žalobu v časti o zaplatenie vyčísleného úroku vo výške 1.161,06 eura a v časti o zaplatenie úroku vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia zamietol. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 379 písm. a) CSP podrobil prieskumu aj závislý výrok o nároku na náhradu trov konania. Rozsudok v rozsahu vyhovujúceho výroku I. nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť a nepodliehal odvolaciemu prieskumu.

21. Žalobca sa žalobou doručenou súdu I. inštancie dňa 25.01.2019 domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 1.811,95 eura, úrokov z istiny vo výške 1.285,66 eura (vyčíslených ku dňu 22.01.2019), zmluvného úroku vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, bankových poplatkov vo výške 49,55 eura a náhrady trov konania. Súd I. inštancie žalobe čiastočne vyhovel, keď zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny vo výške 1.811,95 eura, úrokov vo výške 124,60 eura (t. j. priznal žalobcovi úroky iba do predčasného zosplatenia), poplatkov vo výške 49,55 eura a úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia. Súd I. inštancie zamietol žalobu v časti o zaplatenie vyčíslených úrokov od zosplatenia úveru do 22.01.2019 (do spísania žaloby) vo výške 1.161,06 eura a v časti o zaplatenie úroku vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia.

22. Základnou právnou otázkou, ktorú bolo potrebné vyriešiť v odvolacom konaní s poukazom na odvolaciu argumentáciu žalobcu, bola otázka existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru.

23. Odvolací súd konštatuje, že súdna prax je dlhodobo pri riešení tejto otázky nejednotná, keď v rozhodovacej činnosti súdov pretrváva nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru. Jedna kategória rozhodnutí zmluvné úroky po zosplatnení úveru nepripúšťa a priznáva len úroky z omeškania. Druhá skupina rozhodnutí kumuláciu zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťa. Tretia skupina rozhodnutí pripúšťa kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene, iba do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil.

24. Po prvýkrát k tejto otázke okrajovo zaujal stanovisko Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6 Cdo 113/2018 zo dňa 30. júla 2019, keď v závere rozhodnutia upriamil pozornosť odvolacieho súdu na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 zo dňa 07. augusta 2018, v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nespĺnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradíť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia. Z týchto záverov tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

25. Následne priamo túto otázku v dovolacom konaní riešil Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16. júna 2020, keď dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Poukázal na to, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Najvyšší súd SR ďalej poukázal na to, že zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platiť úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dojednané úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

26. Najvyšší súd SR dospel k zhodnému riešeniu právnej otázky vedúcej k záveru, že „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“ i v ďalších rozhodnutiach (viď napr. uznesenie sp. zn. 3Cdo/113/2019 zo dňa 29.06.2010, sp. zn. 7Cdo 307/2019 zo dňa 26.08.2020, sp. zn. 8Cdo 135/2020 zo dňa 26.08.2020, sp. zn. 9Cdo 6/2020 zo dňa 14.10.2020).

27. S poukazom na čl. 2 ods. 2 CSP sa odvolací súd stotožňuje s vyššie uvedenou argumentáciou Najvyššieho súdu SR a konštatuje, že súd I. inštancie vychádzal z odlišného právneho názoru, čím

jeho rozhodnutie v napadnutej časti zmluvných úrokov po zosplatnení úveru vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

28. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzatvorili dňa 04.12.2014 zmluvu o úvere č. 1416805721, na základe ktorej poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému úver vo výške 2.000,- eura s dojednanou výškou úrokovej sadzby 16,80 % ročne a dojednaným dátumom konečnej splatnosti úveru 20.12.2019.

29. Súd prvej inštancie výrokom II. rozsudku zamietol žalobu v časti vyčísleného zmluvného úroku do 22.01.2019 v sume 1.161,06 eura, keď žalobcovi priznal vyčíslený zmluvný úrok iba ku dňu zosplatnenia úveru (16.02.2016) v sume 124,60 eura. Zároveň zamietol žalobu aj v časti žalobcom uplatneného zmluvného úroku vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia.

30. Odvolací súd s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR rozsudok súdu I. inštancie v napadnutej zamietajúcej časti zmluvných úrokov po zosplatnení úveru podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi vyčíslený zmluvný úrok odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru do 22.01.2019 v sume 893,20 eura a zmluvný úrok zo sumy 1.811,95 eura vo výške 16,80 % od 23.01.2019 do zmluvne dojednanej splatnosti úveru, teda do 20.12.2019, v sume 276,88 eura.

31. V rozsahu, v ktorom sa žalobca domáhal aj zaplatenia vyčísleného úroku do 22.01.2019 v sume 267,86 eura (1.161,06 - 893,20) odvolací súd zamietajúci výrok II. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd totiž zistil, že zmluvný úrok vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura za obdobie od 17.02.2016 do 22.01.2019 predstavuje iba sumu 893,20 eura. Vo zvyšnej časti uplatneného vyčísleného zmluvného úroku (267,86 eura) je tak nárok žalobcu nedôvodný. Odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP zamietajúci výrok II. taktiež v rozsahu, v ktorom sa žalobca domáhal úroku aj za čas po zmluvne dojednanom termíne konečnej splatnosti úveru, t. j. po 20.12.2019 tým, že sa domáhal zaplatenia zmluvného úroku neobmedzene až do zaplatenia.

32. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

33. Podľa § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

34. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

35. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

36. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia istiny vo výške 1.811,95 eura, vyčísleného zmluvného úroku vo výške 1.285,66 eura, zmluvného úroku vo výške 16,80 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, čo po vyčíslení ku dňu vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu do 15.03.2021 predstavuje sumu 653,01 eura, poplatkov vo výške 49,55 eura a úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, čo po vyčíslení ku dňu právoplatnosti tejto časti rozsudku súdu I. inštancie do 27.11.2019 predstavuje sumu 77,46 eura, t. j. žalobca v konaní uplatnil celkom žalovanú sumu 3.877,63 eura.

37. V konaní pred súdom I. inštancie mu bola priznaná istina vo výške 1.811,95 eura, vyčíslený úrok vo výške 124,60 eura, poplatok vo výške 49,55 eura a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.811,95 eura od 23.01.2019 do zaplatenia, čo po vyčíslení ku dňu právoplatnosti tejto časti rozsudku súdu I. inštancie do 27.11.2019 predstavuje sumu 77,46 eura. V odvolacom konaní bol napokon žalobcovi priznaný vyčíslený úrok vo výške 893,20 eura a úrok zo sumy 1.811,95 eura vo výške 16,80 % od 23.01.2019 do zmluvne dojednanej splatnosti úveru, teda do 20.12.2019, čo po vyčíslení predstavuje sumu 276,88 eura. Tzn. žalobcovi bola spolu priznaná suma 3.233,64 eura.

38. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP má nárok na náhradu trov konania tá strana sporu, ktorá je vo väčšej miere úspešnejšia a veľkosť jej úspechu v percentách predstavuje rozdiel

medzi trovami konania úspešnejšej strany a neúspešnejšej strany, aby sa mohlo o náhrade trov konania rozhodnúť jedným výrokom. Žalobca sa žalobou v konaní domáhal zaplatenia celkovej sumy 3.877,63 eura a bolo mu priznané právo na zaplatenie celkovej sumy 3.233,64 eura. V konaní bol žalobca úspešný v rozsahu 83,39 % ($3.877,63 : 3.233,64 \times 100$) a v rozsahu 16,61 % ($100 - 83,39$) bol neúspešný (v zamietajúcej časti). V zamietajúcej časti bol úspešný žalovaný. Keďže žalobca bol úspešný v prevažnej časti nároku, vznikol mu v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) voči žalovanému v rozsahu 66,78 % ($83,39 - 16,61$), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musel aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd I. inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

39. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).